

1 Čo v praxi znamená právny pojem „rodičovské práva a povinnosti“? Aké sú práva a povinnosti nositeľa rodičovskej zodpovednosti?

Rodičovské práva a povinnosti sú právne vzťahy, ktoré sa spravujú **rodinným právom**. Tieto vzťahy sa začínajú narodením dieťaťa alebo určením otcovstva a materstva. V slovenskom právnom systéme majú deti narodené nezosobášeným rodičom tie isté práva a povinnosti ako deti, ktoré sa narodili zosobášeným rodičom. V slovenských právnych predpisoch sa prijal systém „úplného osvojenia“, čo znamená, že s osvojenými deťmi sa zaobchádza tak isto ako s biologickými deťmi.

Právny základ poskytuje **článok 54 slovenskej ústavy (Ústava Republiky Slovenska)**, podľa ktorého majú rodičia právo a povinnosť starať sa o svoje deti, vzdelávať ich a vychovávať. Toto právo a povinnosť je možné odňať alebo obmedziť iba z dôvodov uvedených v zákone, aby bolo možné chrániť záujmy dieťaťa. Deti narodené nezosobášeným rodičom majú tie isté práva ako deti, ktoré sa narodili zosobášeným rodičom.

Rodičia majú právo a povinnosť zabezpečiť fyzický a duševný vývoj svojho dieťaťa priamou starostlivosťou, prácou a činnosťami, ktoré vykonávajú. Rodičia majú právo a povinnosť chrániť život, osobný rozvoj, práva a záujmy dieťaťa, ktoré nedosiahlo plnoletosť, aby sa zabezpečil jeho zdravý rast a vyvážený osobný rozvoj a aby bolo neskôr schopné žiť a pracovať samostatne. **Rodičovské právo** predstavujú tieto práva a povinnosti. [článok 4 zákona o manželstve a o rodinných vzťahoch (*Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih*)]

Rodičia musia chrániť záujmy svojho dieťaťa vo všetkých činnostiach a konaniach týkajúcich sa dieťaťa. Rodičia slúžia v záujme svojho dieťaťa, ak naplňujú materiálne, citové a psychosociálne potreby dieťaťa prostredníctvom správania, ktoré spĺňa prijateľné štandardy a ktoré je potrebné na zabezpečenie ich starostlivosti a zodpovednosti za dieťa s náležitým ohľadom na osobnosť dieťaťa a jeho želania. (článok 5a zákona o manželstve a o rodinných vzťahoch) Rodičia musia poskytnúť svojmu dieťaťu podmienky pre zdravý rast a vyvážený osobný rozvoj a pomôcť mu rozvíjať schopnosť žiť a pracovať samostatne. Musia sa starať o svoje dieťa a vychovávať ho, chrániť zdravie a život dieťaťa. Rodičia sú zodpovední za to, aby podľa svojich najlepších schopností zabezpečili svojmu dieťaťu vzdelávanie a odbornú prípravu v súlade so schopnosťami, sklonmi a želaniami dieťaťa. Dieťa má právo na styk s obidvomi rodičmi a obidvaja rodičia majú právo na styk s dieťaťom. (články 102, 103 a 106 zákona o manželstve a o rodinných vzťahoch)

Právna zodpovednosť rodičov za svoje dieťa je stanovená v článku 142 záväzkového zákonníka (*Obligacijski zakonik*). Rodičia sú zodpovední za škodu spôsobenú tretej strane ich dieťaťom, ktoré je mladšie ako sedem rokov, bez ohľadu na ich zodpovednosť za spôsobenú škodu. Rodičia sú zodpovední za škodu spôsobenú tretej osobe maloletým dieťaťom, ktoré je staršie ako sedem rokov, pokiaľ nepreukážu, že nie sú zodpovední za spôsobenú škodu.

Zastupovanie dieťaťa vo vzťahoch k okoliu je upravené v článku 107 zákona o manželstve a rodinných vzťahoch. Maloleté dieťa zastupujú jeho rodičia. Ak sa musí niečo formálne doručiť, dodať alebo oznámiť maloletému dieťaťu, môže sa to doručiť, dodať alebo oznámiť niektorému z rodičov. Ak rodičia nežijú spolu, tak rodičovi, s ktorým dieťa žije. Ak sa obidvaja rodičia venujú starostlivosti a výchove dieťaťa, musia sa dohodnúť na mieste trvalého pobytu dieťaťa na tom, ktorý z nich bude preberať všetku korešpondenciu pre dieťa.

Majetok dieťaťa **spravujú** rodičia dieťaťa v záujme dieťaťa dovtedy, kým dieťa dosiahne plnoletosť. (článok 109 zákona o manželstve a o rodinných vzťahoch)

2 Kto má spraviť rodičovské práva a povinnosti voči dieťaťu?

Rodičovské práva vykonávajú otec a matka. (článok 4 zákona o manželstve a o rodinných vzťahoch)

Rodičia vykonávajú svoje rodičovské práva na základe vzájomnej dohody v súlade so záujmami dieťaťa. Ak rodičia nežijú spolu a nemajú dieťa v spoločnej osobnej starostlivosti, o otázkach, ktoré majú významný vplyv na vývoj dieťaťa rozhodujú obidvaja po vzájomnej dohode a v súlade so záujmami dieťaťa. Rodič, ktorý má dieťa v osobnej starostlivosti, rozhoduje o otázkach týkajúcich sa každodenného života dieťaťa. Ak jeden z rodičov nemôže vykonávať svoje rodičovské práva, vykonáva ich druhý rodič sám. (článok 113 zákona o manželstve a o rodinných vzťahoch)

Ak jeden z rodičov už nežije alebo nie je známy, alebo ak bol pozbavený svojich rodičovských práv alebo právnej spôsobilosti, rodičovské práva vykonáva druhý rodič. (článok 115 zákona o manželstve a o rodinných vzťahoch)

3 Ak rodičia nie sú schopní alebo ochotní vykonávať rodičovské práva a povinnosti voči svojim deťom, môže tým byť namiesto nich poverená iná osoba?

O dieťa sa môžu starať iné osoby alebo inštitúcie. Centrum sociálnych služieb (*Center za socialno delo*) môže odobrať dieťa rodičom a umiestniť ho do starostlivosti **inej osoby** alebo **inštitúcie** v prípade, ak rodičia zanedbali výchovu dieťaťa a zabezpečenie starostlivosti o svoje dieťa alebo ak to je v záujme dieťaťa z iných závažných dôvodov. (článok 120 zákona o manželstve a o rodinných vzťahoch)

Centrum sociálnych služieb môže umiestniť dieťa do **starostlivosti v rodinnom prostredí**, ak nemá vlastnú rodinu, alebo ak z rôznych dôvodov nemôže žiť so svojimi rodičmi, alebo ak je telesný a duševný vývoj dieťaťa ohrozený prostredím, v ktorom žije. (článok 157 zákona o manželstve a o rodinných vzťahoch) Starostlivosť v rodinnom prostredí je podrobnejšie upravená v zákone o starostlivosti v rodinnom prostredí (*Zakon o izvajanju rejniške dejavnosti*).

O dieťa sa môže starať **osvojiťel**. Osvojiť si dieťa je možné iba vtedy, ak jeho rodičia nie sú známi, ak bydlisko jeho rodičov nie je známe najmenej jeden rok, ak jeho rodičia súhlasili pred príslušným orgánom, že dajú svoje dieťa na osvojenie, alebo ak jeho rodičia zomreli. (článok 141 zákona o manželstve a o rodinných vzťahoch)

Centrum sociálnych služieb je povinné umiestniť maloleté dieťa, ktoré nemá rodičov alebo ktorého rodičia neposkytujú starostlivosť, do starostlivosti **poručníka**. Poručník maloletého dieťaťa je zodpovedný za starostlivosť o dieťa, ako keby bol jeho rodič. (články 201 a 202 zákona o manželstve a o rodinných vzťahoch)

4 Ako sa ustanovujú budúce rodičovské práva a povinnosti v prípade, že sa rodičia rozvedú alebo žijú oddelene?

Rodičia, ktorí nežijú spolu alebo ktorí majú v úmysle žiť oddelene, sa musia dohodnúť o starostlivosti o ich spoločné deti v súlade so záujmami týchto detí. Môžu sa dohodnúť na ponechaní rovnakej starostlivosti o svoje deti, starostlivosti jedného z rodičov alebo striedavej starostlivosti o deti. Ak sa o tom nevedia dohodnúť sami, centrum sociálnych služieb im pomôže pri uzavretí dohody. Ak sa rodičia nevedia dohodnúť na starostlivosti o svoje deti ani s pomocou centra sociálnych služieb, súd môže na žiadosť jedného alebo obidvoch rodičov súhlasiť so zverením detí do starostlivosti jednému z rodičov alebo do rozdelenej starostlivosti rodičov. Súdom môže rozhodnúť aj z vlastnej iniciatívy, že všetky alebo niektoré z detí zverí do starostlivosti tretej osoby. Skôr než súd rozhodne, je povinný požiadať o stanovisko centrum sociálnych služieb v súvislosti so záujmami dieťaťa. Súdom takisto zohľadní názor dieťaťa, ak ho vyjadrí samotné dieťa alebo osoba, ktorej dieťa dôveruje a ktorú si vybralo samotné dieťa, za predpokladu, že dieťa je schopné pochopiť význam a dôsledky tohto názoru. (článok 105 zákona o manželstve a o rodinných vzťahoch)

Ak súd zruší manželstvo, rozhodne aj o starostlivosti a výživnom všetkých spoločných detí manželov a ich styku s rodičmi. (článok 78 zákona o manželstve a o rodinných vzťahoch)

Ak rodičia nežijú spolu a nemajú dieťa v spoločnej osobnej starostlivosti, o otázkach, ktoré majú významný vplyv na vývoj dieťaťa, rozhodujú obidvaja po vzájomnej dohode a v súlade so záujmami dieťaťa. Rodič, ktorý má dieťa v osobnej starostlivosti, rozhoduje o otázkach týkajúcich sa každodenného života dieťaťa. (článok 113 zákona o manželstve a o rodinných vzťahoch)

5 Ak rodičia uzatvoria dohodu týkajúcu sa rodičovských práv a povinností, aké formality musia dodržať, aby bola dohoda právne záväzná?

Rodičia, ktorí nežijú spolu alebo ktorí majú v úmysle žiť oddelene, sa musia dohodnúť o starostlivosti o ich spoločné deti v súlade so záujmami týchto detí. Ak sa rodičia dohodnú na starostlivosti o deti, môžu navrhnúť súdu, aby o tom vydal rozhodnutie v nesporovom konaní. Ak súd zistí, že dohoda nie je v záujme dieťaťa, návrh dohody zamietne. Ak sa rodičia nevedia sami dohodnúť o tejto záležitosti, centrum sociálnych služieb im pomôže pri uzavretí dohody. Ak sa rodičia nevedia dohodnúť ani s pomocou centra sociálnych služieb, súd vydá rozhodnutie na žiadosť jedného alebo oboch rodičov. (článok 105 zákona o manželstve a o rodinných vzťahoch)

Rodičia, ktorí nežijú spolu alebo ktorí majú v úmysle žiť oddelene, sa dohodnú o výživnom pre ich spoločné deti. Ak sa o tom nevedia dohodnúť sami, centrum sociálnych služieb im pomôže pri uzavretí dohody. Ak sa rodičia nevedia dohodnúť na výživnom pre ich spoločné deti ani s pomocou centra sociálnych služieb, súd o tom vydá rozhodnutie na žiadosť jedného alebo oboch rodičov. (článok 105a zákona o manželstve a o rodinných vzťahoch)

Dieťa má právo na styk s obidvomi rodičmi a obidvaja rodičia majú právo na styk s dieťaťom. Tento styk má zabezpečiť predovšetkým uspokojenie záujmov dieťaťa. Rodič, s ktorým dieťa žije a ktorý má dieťa v starostlivosti, alebo tretia osoba, s ktorou dieťa žije, sa musia zdržať akéhokoľvek konania, ktoré prekáža alebo bráni dieťaťu udržiavať styk s druhým rodičom alebo jeho rodičmi, a musí sa snažiť povzbudiť dieťa, aby si osvojilo vhodný postoj k styku s druhým rodičom alebo so svojimi rodičmi. Rodič, ktorý má styk s dieťaťom, sa musí zdržať akéhokoľvek konania, ktoré bráni starostlivosti a výchove dieťaťa. Ak sa rodičia dohodnú o styku s dieťaťom, môžu navrhnúť súdu, aby o tom vydal rozhodnutie v nesporovom konaní. Ak súd zistí, že dohoda nie je v záujme dieťaťa, návrh dohody zamietne. Ak sa rodičia nevedia dohodnúť o styku ani s pomocou centra sociálnych služieb, súd o tom vydá rozhodnutie na žiadosť jedného alebo oboch rodičov. (článok 106a zákona o manželstve a o rodinných vzťahoch)

Dieťa má takisto právo na styk s inými osobami, s ktorými má rodinné vzťahy a ktoré majú blízke osobné puto s dieťaťom, ak to nie je v rozpore so záujmami dieťaťa. Za tieto osoby sa považujú najmä starí rodičia dieťaťa, bratia a sestry, nevlastní bratia a nevlastné sestry, bývalí profesionálni rodičia a bývalý(-á) alebo súčasný(-á) manžel(-ka) alebo nemanželský partner jedného alebo druhého rodiča. Dohodu o styku musia dosiahnuť rodičia dieťaťa, dieťa (ak je schopné pochopiť význam dohody) a osoby, s ktorými má dieťa osobné puto. Ak sa o tom nevedia dohodnúť sami, centrum sociálnych služieb im pomôže pri uzavretí dohody. Miera a spôsob udržiavanie styku musia byť v záujme dieťaťa. Ak sa rodičia dieťaťa, dieťa a osoby, s ktorými má dieťa osobné puto, dohodnú na styku, môžu navrhnúť súdu, aby o tom vydal rozhodnutie v nesporovom konaní. Ak súd zistí, že dohoda nie je v záujme dieťaťa, návrh dohody zamietne. Ak sa rodičia nevedia dohodnúť ani s pomocou centra sociálnych služieb, o styku rozhodne súd. (článok 106a zákona o manželstve a o rodinných vzťahoch)

6 Ak rodičia nedospejú k dohode o rodičovských právach a povinnostiach, ako inak môžu tento problém mimosúdne riešiť?

Ak sa rodičia nedohodnú sami, môže im pomôcť centrum sociálnych služieb. Ak sa nedohodnú ani s pomocou centra sociálnych služieb, o veci rozhodne súd.

7 Ak pôjdu rodičia na súd, o akých záležitostiach týkajúcich sa dieťaťa môže sudca rozhodnúť?

Súd môže rozhodnúť, že všetky deti budú v starostlivosti jedného z rodičov alebo že sa deti rozdelia do starostlivosti oboch rodičov. Súd môže rozhodnúť aj z vlastnej iniciatívy, že všetky alebo niektoré z detí zverí do starostlivosti tretej osoby. (článok 105 zákona o manželstve a o rodinných vzťahoch)

Súd rozhoduje aj o výživnom dieťaťa a o styku. (články 105a, 106 a 106a zákona o manželstve a o rodinných vzťahoch)

Pri rozhodovaní o styku sa súd riadi predovšetkým záujmami dieťaťa. K návrhu alebo žiadosti o vydanie rozhodnutia o styku sa musí pripojiť dôkaz od príslušného centra sociálnych služieb, v ktorom sa uvádza, že sa rodičia pokúsili dosiahnuť dohodu o styku s pomocou centra. Súd môže odňať alebo obmedziť právo na styk v rozsahu, v akom to je nevyhnutné na ochranu záujmov dieťaťa. Styk nie je v záujme dieťaťa, ak kladie na dieťa psychickú záťaž alebo ak ohrozuje telesný alebo duševný vývoj dieťaťa. Súd môže rozhodnúť, že styk sa má uskutočniť pod dohľadom tretej strany alebo že nebude zahŕňať osobný kontakt a stretnutie (t. j. že bude prebiehať iným spôsobom), ak by to inak nebolo v záujme dieťaťa. (článok 106 zákona o manželstve a o rodinných vzťahoch)

Pri stanovení výživného sa náležite zohľadnia potreby navrhovateľa a materiálne a príjmové schopnosti osoby povinnej platiť výživné. Pri výpočte výživného na dieťa musí súd konať v záujme dieťaťa, aby stanovil dostatočnú úroveň na zabezpečenie úspešného telesného a duševného vývoja dieťaťa. (články 129 a 129a zákona o manželstve a o rodinných vzťahoch)

8 Ak súd rozhodne o tom, že dieťa zverí do starostlivosti iba jednému z rodičov, znamená to, že môže rozhodovať o všetkých záležitostiach týkajúcich sa dieťaťa bez toho, aby sa najskôr poradil s druhým rodičom?

V prípade, ak rodičia nežijú spolu a nemajú dieťa v spoločnej osobnej starostlivosti, o otázkach, ktoré majú významný vplyv na vývoj dieťaťa rozhodujú obidvaja po vzájomnej dohode a v súlade so záujmami dieťaťa. Ak sa o tom nevedia dohodnúť sami, centrum sociálnych služieb im pomôže pri uzavretí dohody. Rodič, ktorý má dieťa v osobnej starostlivosti, rozhoduje o otázkach týkajúcich sa každodenného života dieťaťa. Ak sa rodičia ani s pomocou centra sociálnych služieb nevedia dohodnúť o otázkach, ktoré majú významný vplyv na vývoj dieťaťa, súd o tom vydá rozhodnutie v nesporovom konaní na žiadosť jedného alebo oboch rodičov. (článok 113 zákona o manželstve a o rodinných vzťahoch)

9 Ak súd rozhodne, že dieťa má byť zverené do opatery obidvoch rodičov, čo to znamená v praxi?

Znamená to, že obidvaja rodičia sú rovnako zodpovední za výchovu a vývoj dieťaťa a že sa obidvaja musia ďalej starať o dieťa.

10 Na ktorý súd alebo orgán sa mám obrátiť, ak chcem podať žiadosť o priznanie rodičovských práv a povinností? Aké postupy musím dodržať a aké dokumenty je potrebné k žiadosti pripojiť?

V takýchto veciach sú **vecne príslušné** okresné sudy (*okrožna sodišča*). [článok 32 Občianskeho súdneho poriadku (*Zakon o pravdnem postopku*)]

Všeobecnú **miestnu príslušnosť** má súd, v ktorého obvode má odporca svoj trvalý pobyt. Ak má súd v Slovinsku právomoc rozhodovať, lebo odporca má prechodný pobyt v Slovinsku, všeobecnú miestnu príslušnosť má súd, v ktorého obvode má odporca prechodný pobyt. Ak okrem svojho trvalého pobytu má odporca aj prechodný pobyt na inom mieste a vzhľadom na okolnosti možno predpokladať, že tam bude žiť dlhšie obdobie, súd v mieste, kde má odporca prechodný pobyt, má takisto všeobecnú miestnu príslušnosť. (článok 47 Občianskeho súdneho poriadku)

Ak je v spore o zákonom navrhovateľom osoba žiadajúca výživné, okrem súdu so všeobecnou miestnou príslušnosťou je príslušný aj súd, v obvode ktorého má navrhovateľ trvalý alebo prechodný pobyt. Ak je v spore o zákonom navrhovateľom s medzinárodným prvkom príslušný súd v Slovinsku, lebo navrhovateľom je dieťa s trvalým pobytom v Slovinsku, miestne príslušný je súd, v ktorého obvode má navrhovateľ trvalý pobyt. Ak je v spore o zákonom navrhovateľom príslušný súd v Slovinsku, lebo odporca má v Slovinsku majetok, z ktorého by sa mohlo zaplatiť výživné, miestne príslušný je súd, v ktorého obvode sa tento majetok nachádza. (článok 50 Občianskeho súdneho poriadku)

Strany a ostatní účastníci konania musia podať žaloby, odvolania a ďalšie návrhy v **slovinskom jazyku alebo v jazyku národnostnej menšiny**, ktorý sa oficiálne používa na súde. (článok 104 Občianskeho súdneho poriadku)

Žaloba musí obsahovať konkrétnu žiadosť, v ktorej je uvedený hlavný predmet veci a vedľajšie nároky, skutočnosti na podporu tvrdenia žalobcu, dôkazy preukazujúce tieto skutočnosti a ďalšie informácie, ktoré musí obsahovať každá žaloba (článok 180 Občianskeho súdneho poriadku).

Žiadosť podľa tohto zákona zahŕňa žalobu, obhajobu, vyjadrenie k žalobe, právny prostriedok nápravy a iné vyhlásenia, návrhy alebo oznámenia podané mimo pojednávania. Žiadosti musia byť zrozumiteľné a obsahovať všetko potrebné na súdne pojednávanie. Musia obsahovať najmä: označenie súdu, mená a miesta trvalého alebo prechodného pobytu alebo sídla účastníkov konania, mená ich právnych zástupcov alebo splnomocnencov, predmet sporu a obsah vyhlásenia. Žiadateľ musí podpísať žiadosť, pokiaľ to umožňuje forma žiadosti. Za vlastnoručný podpis žiadateľa sa považuje originálny podpis, ako aj zabezpečený elektronický podpis overený prostredníctvom kvalifikovaného certifikátu. Ak vyhlásenie obsahuje žiadosť, účastník musí v žiadosti uviesť skutočnosti, na ktorých sa žiadosť zakladá, a dôkazy, ak je to potrebné. (článok 105 Občianskeho súdneho poriadku)

Súdne poplatky sa musia zaplatiť pri podaní žaloby. Súdne poplatky sa musia zaplatiť najneskôr v lehote stanovenej súdom v príkaze na zaplatenie súdnych poplatkov. (článok 105a Občianskeho súdneho poriadku)

Žiadosti sa musia podať v **písomnej forme**. Písomná žiadosť je rukou napísaná alebo vytlačená žiadosť a vlastnoručne podpísaná žiadosťou (žiadosť vo fyzickej podobe) alebo žiadosť v elektronickej podobe podpísaná pomocou zabezpečeného elektronického podpisu overeného pomocou kvalifikovaného certifikátu. Písomná žiadosť je žiadosť podaná poštou, elektronicke, pomocou komunikačných technológií a doručená priamo orgánu alebo doručená osobou, ktorá profesionálne vykonáva podávanie žiadostí (komerčný poskytovateľ). Elektronicke žiadosti sa podávajú v elektronickej podobe do informačného systému. Informačný systém automaticky potvrdí prijatie žiadosti žiadateľovi. Žiadosti sa môžu podať aj na predpísanom alebo inak upravenom formulári. (článok 105b Občianskeho súdneho poriadku)

Žiadosti, ktoré sa majú doručiť protistrane, sa musia podať súdu v toľkých **kópiách**, koľko požaduje súd a protistrana, a v takej forme, aby ich súd mohol doručiť. Vztahuje sa to aj na prílohy. Žiadosti a prílohy podané v elektronickej podobe, ktoré sa musia zasláť protistrane, sa zašlú v jednej kópii. Súd urobí toľko elektronickej kópií alebo fotokópií, koľko protistrana požaduje. (článok 106 z Občianskeho súdneho poriadku) Dokumenty pripojené k žiadosti môžu byť **originály alebo kópie**. (článok 107 Občianskeho súdneho poriadku)

11 Aký postup sa uplatňuje v týchto prípadoch? Je k dispozícii mimoriadne konanie v nalievavých prípadoch?

Okresný súd rozhoduje v občianskom súdnom konaní, pokiaľ sa v zákone nestanovuje, že má rozhodovať v nesporovom konaní. Súd rieši prioritne záležitosti, ktoré sú upravené zákonom o manželstve a rodinných vzťahoch. (článok 10a zákona o manželstve a o rodinných vzťahoch)

V priebehu konania v sporoch týkajúcich sa vzťahov medzi rodičmi a deťmi môže súd na návrh jedného z účastníkov alebo z vlastnej iniciatívy vydať predbežné opatrenia (dočasný súdny zákaz) o starostlivosti a výživnom na dieťa, ako aj predbežné opatrenia na odňatie alebo obmedzenie práva na styk alebo na spôsob, akým styk prebieha. Predbežné opatrenia sa vydávajú podľa postupov uvedených v zákone o vymáhaní a zabezpečení pohľadávok (*Zakon o izvršbi in zavarovanju*). (článok 411 Občianskeho súdneho poriadku)

12 Môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?

Áno, je možné získať právnu pomoc na pokrytie trov konania. O pridelení právnej pomoci rozhoduje predseda okresného súdu. [článok 2 zákona o právnej pomoci (*Zakon o brezplačni pravni pomoči*)]

Právnu pomoc je možné priznať na právne poradenstvo, právneho poradcu a iné právne služby vymedzené v zákone pre všetky formy súdnej ochrany na všetkých všeobecných súdoch a špecializovaných súdoch v Slovinsku, na Ústavnom súde Slovenskej republiky (*Ustavno sodišče Republike Slovenije*) a na všetkých úradoch, v inštitúciách a u osôb v Slovinsku príslušných na mimosúdne riešenia sporov a na upustenie od platenia nákladov súdneho konania. (článok 7 zákona o právnej pomoci)

Nárok na právnu pomoc podľa tohto zákona majú: 1. občania Slovinska; 2. cudzí štátni príslušníci s trvalým alebo prechodným pobytom v Slovinsku a osoby bez občianstva (osoby bez štátnej príslušnosti), ktoré majú oprávnený pobyt v Slovinsku; 3. iní cudzí štátni príslušníci na základe reciprocity alebo na základe podmienok a v prípadoch vymedzených v medzinárodných zmluvách záväzných pre Slovinsko; 4. mimovládne organizácie a združenia, ktoré pôsobia na neziskovom základe a vo verejnom záujme a ktoré sú zapísané v príslušnom registri v súlade s platnými právnymi predpismi, v sporoch súvisiacich s výkonom činností vo verejnom záujme alebo so zámerom, na ktorý boli zriadené; 5. iné osoby, pre ktoré zákon alebo medzinárodná zmluva záväzná pre Slovinsko určuje nárok na právnu pomoc. (článok 10 zákona o právnej pomoci)

Osoba, ktorá má nárok na právnu pomoc, môže žiadať o právnu pomoc v ktorejkoľvek fáze konania. Pri rozhodovaní o žiadostiach o právnu pomoc sa stanoví finančná situácia žiadateľa, ako aj ďalšie podmienky vymedzené v zákone. (článok 11 zákona o právnej pomoci)

13 Je možné odvolať sa proti rozhodnutiu o rodičovských právach a povinnostiach?

Áno, právomoc rozhodovať o odvolaniach proti rozhodnutiam okresného súdu o rodičovských právach a povinnostiach má vyšší súd (*višje sodišče*). (článok 35 Občianskeho súdneho poriadku) Odvolanie možno podať na súde, ktorý vydal rozsudok v prvostupňovom konaní v dostatočnom počte kópií pre súd a protistranu. (článok 342 Občianskeho súdneho poriadku)

14 Niekedy môže byť nevyhnutné obrátiť sa kvôli výkonu rozhodnutia o rodičovských právach a povinnostiach na súd alebo iný orgán. Aké postupy sa v takýchto prípadoch uplatňujú?

Exekučné konanie je ustanovené v zákone o vymáhaní a zabezpečení pohľadávok. Vecne príslušný na povolenie výkonu rozhodnutia je okresný súd (*okrajno sodišče*), pokiaľ sa v zákone nestanovuje inak. (článok 5 zákona o vymáhaní a zabezpečení pohľadávok)

Súd, ktorý je miestne príslušný rozhodovať o návrhu na výkon súdneho rozhodnutia o starostlivosti o dieťa a o samotnom výkone, je súd, v ktorého obvode má osoba poverená starostlivosťou trvalý alebo prechodný pobyt alebo súd, v ktorého obvode má osoba, proti ktorej bol podaný návrh na výkon rozhodnutia, trvalý alebo prechodný pobyt. Súd, v ktorého obvode sa nachádza dieťa, je takisto miestne príslušný na priamy výkon. (článok 238a zákona o vymáhaní a zabezpečení pohľadávok)

V zmysle exekučného príkazu sa povinnosť odovzdať dieťa uloží osobe, na ktorú sa vzťahuje exekučný príkaz, osobe, od ktorej vôle závisí odovzdanie dieťaťa, a osobe, s ktorou je dieťa v čase vydania príkazu. Súd v exekučnom príkaze oznámi, že povinnosť odovzdať dieťa je účinná aj voči akejkolvek inej osobe, s ktorou je dieťa v čase uskutočnenia výkonu príkazu. (článok 238c zákona o vymáhaní a zabezpečení pohľadávok)

Súd so zohľadnením všetkých okolností prípadu a na účely ochrany záujmov dieťaťa rozhodne, či sa rozhodnutie vo veci starostlivosti o dieťa vykoná uložením pokuty osobe, na ktorú sa vzťahuje exekučný príkaz, alebo odobratím dieťaťa a jeho odovzdaním osobe, ktorej bolo dieťa zverené do starostlivosti. (článok 238č zákona o vymáhaní a zabezpečení pohľadávok)

15 Čo musím urobiť, aby bolo rozhodnutie o rodičovských právach a povinnostiach vydané súdom v inom členskom štáte uznané a vykonané v tomto členskom štáte?

Súdne rozhodnutie o rodičovských právach a povinnostiach sa uznáva a vykonáva v súlade s nariadením Rady (ES) č. 2201/2003. Súd uplatní nesporové konanie podľa ustanovení zákona o občianskom súdnom nesporovom konaní (*Zakon o nepravdnem postopku*).

16 Na ktorý súd v tomto členskom štáte sa mám obrátiť, ak chcem namietať proti uznaniu rozhodnutia o rodičovských právach a povinnostiach, ktoré vydal súd v inom členskom štáte? Aký postup sa uplatňuje v týchto prípadoch?

Všetky okresné sudy sú príslušné rozhodovať o žiadostiach o vyhlásení vykonateľnosti.

Súd, ktorý vyhlásil súdne rozhodnutie za vykonateľné, je príslušný vybavovať právne prostriedky nápravy proti súdному rozhodnutiu o vyhlásení vykonateľnosti.

Súd uplatňuje nesporové konanie podľa ustanovení zákona o občianskom súdnom nesporovom konaní.

[Zoznam okresných súdov](#) (244 Kb)

17 Ktorý právny poriadok uplatňuje súd v konaní o rodičovských právach a povinnostiach, ak dieťa alebo účastníci konania nežijú v tomto členskom štáte alebo majú odlišnú štátnu príslušnosť?

Podľa zákona o medzinárodnom práve súkromnom a konaní (*Zakon o mednarodnem zasebnem pravu in postopku*) sa vzťahy medzi rodičmi a deťmi posudzujú podľa práva krajiny, ktorej sú štátnymi príslušníkmi. Ak sú rodičia a deti štátnymi príslušníkmi rôznych krajín, uplatňuje sa právo krajiny, v ktorej majú všetci trvalý pobyt. Ak sú rodičia a deti štátnymi príslušníkmi rôznych krajín a nemajú trvalý pobyt v tej istej krajine, uplatní sa právo krajiny, ktorej je dieťa štátnym príslušníkom. (článok 42)

Posledná aktualizácia: 12/08/2019

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.